

Saksfremlegg

REFERANSE
PHN

DATO
08.12.2023

Saken behandles i følgende utvalg:	Sak nr.:	Møtedato:
Styret i Stavanger konserthus IKS	17/23	19.12.2023

RESULTATRAPPORT, 3. KVARTAL 2023

Forslag til vedtak:

Resultatrapport pr. 3. kvartal 2023 godkjennes

RESULTATRAPPORT, 3. KVARTAL 2023

Selskapets virksomhet omfatter driften av konserthusene i Bjergsted og datterselskapet Maestro F&B AS. Rapporten gir en kortfattet oversikt over oppnådde resultater pr. 30.09.2023, med hovedvekt på utviklingen i selskapets kjernevirksomhet, konserthusdriften.

Besøk og aktivitetsnivå

3. kvartal 2023 har vært preget av høy aktivitet og positiv besøksutvikling.

Stavanger konserthus hadde ved utgangen av 3. kvartal et registrert besøk på 178 208, fordelt på 399 arrangementer. Sammenlignet med foregående år viser statistikken en besøksoppgang på ca. 7,5 %. Antall kulturarrangementer er stabilt, mens det samlede antall arrangementer har en økning på ca. 11%. Besøket i konserthuset ligger nå 13% høyere enn før pandemien (2019).

Sjangermessig fordeler antall arrangementer og publikumsbesøket seg slik:

<i>Sjanger</i>	<i>3.kv. 2022</i>		<i>3.kv. 2023</i>	
	<i>besøk</i>	<i>ant. arr.</i>	<i>besøk</i>	<i>ant. arr.</i>
Klassisk / kunstmusikk	39 260	81	31 392	67
Rytmask	53 771	52	78 787	53
Møter og div. arr.	30 464	151	24 597	213
Show/revy/teater	27 617	56	21 888	35
Korps, kor ol.	6 584	6	9 807	11
Dans	5 536	12	6 729	13
Annet	2 649	2	5 008	7
Sum	165 881	360	178 208	399

Statistikken omfatter kun fysisk besøk på arrangementer, og viser ikke besøk i restauranten eller annet tilfeldig besøk i huset.

Sjangermessig fordeler aktiviteten seg omtrent som i 2022, men med en markant økning innen rytmisk musikk. Dette skyldes i all hovedsak uvanlig høy aktivitet i september med 14 utsolgte konserter med Kaizers Orchestra. Besøksmessig har sjangeren kunstmusikk en liten nedgang, som hovedsakelig skyldes redusert antall konserter.

Når statistikken viser en markant økning innen kategorien *møter og diverse arrangementer*, skyldes det i stor grad Stavanger kommunes bruk av møtelokaler i konserthuset mens rådhuset er under ombygging. Det samlede besøkstallet i denne kategorien er lavere enn i 2022, noe som skyldes at man i 2022 gjennomførte mange store næringslivsarrangementer som hadde vært utsatt under pandemien.

Økonomisk utvikling

Den økonomiske utviklingen i konserthuset er fortsatt svært positiv.

Driftsregnskapet pr. 3. kvartal viser et en samlet omsetning på 52,9 millioner kroner, som er i samsvar med periodisert budsjett. Driftsresultatet pr. 3. kvartal er lavere enn periodisert budsjett, men forventes på årsbasis å ligge på 2,5 millioner kroner som er 2 millioner kroner høyere enn budsjettet.

Som følge av ekstraordinære finansinntekter er det i perioden gjort noen omprioriteringer. Finansinntektene har gitt rom for å løfte markedsføringen av arrangementene og å forsere deler av det tekniske og bygningsmessige vedlikeholdet.

Posten *Leieinntekter, faste, SSO* er i samsvar med budsjett, men har et mindre avvik som skyldes noe sterkere økning i KPI enn budsjettet.

Posten *Leieinntekter, faste andre* er i samsvar med budsjett.

Inntektspostene *Leieinntekt, arrangement* og *drift* har pr. 3. kvartal et positivt avvik på 9%, som skyldes økt utleie. Økningen er særlig knyttet til sjangrene *rytmisk musikk* og *Show/revy/teater*.

Posten *Billettinntekter, egne arrangement* har sammenlignet med periodisert budsjett et avvik på 0,6 millioner kroner og er i årsprognosen nedjustert til fra 7 til 5 millioner kroner. Dette er en naturlig konsekvens av økt utleie.

Sponsorinntekter har i prognosen et positivt avvik som skyldes gave fra Inge Steenslands Stiftelse.

Postene *Refusjon utlegg andre* og *utlegg arrangement andre* er motposter som normalt går i null. Økningen på disse postene skyldes økt utleie.

Posten *Lønnskostnader* er i samsvar med budsjett, men er i årsprognosen redusert med ca. 0,7 millioner kroner. Bakgrunnen for dette er vakante stillinger som i deler av året vil være erstattet med kjøp av eksterne tjenester.

Annonser, reklame, trykksaker har pr. 3. kvartal et merforbruk på 1,2 millioner kroner. Av dette viderefaktureres en betydelig andel til eksterne arrangører. Bakgrunnen for økningen er økt utleieaktivitet, stigende priser på digitale flater og generelt høyere markedsføringsbehov. For å sikre fortsatt høy aktivitet og positiv besøksutvikling, har en vurdert det som nødvendig å prioritere markedsføringsinnsatsen.

Posten *Drift inventar og utstyr* har pr. 3. kvartal et merforbruk på 0,7 millioner kroner, som i all hovedsak skyldes utskifting av orkesterbelysning i Fartein Valen. I årsprognosen er det i tillegg innarbeidet vedlikehold/utskifting av PA i Zetlitz. Samlet er denne posten i årsprognosen oppjustert med 1,5 millioner kroner.

Vedlikehold bygg og utstyr har pr. 3. kvartal et merforbruk på 2,8 millioner kroner. I årsprognosen er det innarbeidet et merforbruk på 3 millioner kroner. Som tidligere meldt er dette i hovedsak relatert til ekstraordinær prisøkning ved kjøp av servicetjenester fra det østerrikske selskapet Waagner Biro. Kostnadene ved denne leveransen har, som følger av høy inflasjon i eurosonen og lav kronekurs, steget ca. 30%. Videre er det lagt inn fornyelse av utendørs belysning og et større innkjøp av reservedeler fra ny leverandør, som tidligere ble kjøpt gjennom Waagner Biro.

Posten *Kontortutgifter* er i samsvar med budsjett.

Driftsutgifter bygning og utstyr har tidligere blitt oppjustert og er pr. 3. kvartal i samsvar med budsjett. Det er ikke gjort endringer i årsprognosen.

Kjøp av tjenester har et merforbruk som skyldes økt behov for kjøp av tekniske tjenester som følger av økt aktivitetsnivå. I tillegg er posten økt som følge av kjøp av vikartimer for driftstekniker. Kjøp av vikartimer bokføres som kjøp av tjenester og kompenseres delvis av redusert lønnskostnad.

Som følge av økt rentenivå og ekstraordinært forhåndssalg av billetter, har posten *Renteinntekter* et betydelig avvik i forhold til budsjett. I årsprognosen er posten økt med 4,5 millioner kroner.

Mindre periodiseringsavvik på enkeltposter kommenteres ikke.

Prognosen for året som helhet er justert i samsvar med tendensene vi ser i regnskapet for 3. kvartal. Samlet viser prognosen et forventet årsresultat på ca. 2,5 millioner kroner.

Momskompensasjon

Det har ikke kommet til noe nytt i konserthusets dialog med Skattedirektoratet (SKD) om retten til å kreve momskompensasjon i henhold til Lov om kompensasjon av merverdiavgift for kommuner, fylkeskommuner mv.

Sponsorarbeid

Det er ingen endringer i konserthusets sponsorportefølje. Samlet forventes sponsorbidrag og gaver i 2023 å utgjøre 2,3 millioner kroner, som er 0,3 millioner mer enn budsjettet.

Stavanger konserthus har følgende sponsorprogrammer:

- Byggsponsorer
- Konserthusalliansen
- Prosjektsporsorater

Byggsponsoratene er knyttet til finansieringen av byggeprosjektet og har langsiktige rettigheter som i hovedsak vil være avsluttet i løpet av 2023. Avtalene i Konserthusalliansen og prosjektsporsoratene bidrar direkte til konserthusets kulturprogram.

Avtalene med Lyse, OMV og DSD som utløper 31.12.23 er alle reforhandlet, og videreføres på samme eller høyere nivå. Avtalen Sparebank 1 SR Bank og BATE løper ut 2024. I tillegg har konserthuset en treårig avtale med Steenslands Stiftelse. Det arbeides kontinuerlig med å betjene eksisterende avtaler, og søke nye.

Samarbeidet med næringslivet, både i form av sponsorater og aktiv bruk av konserthuset representerer i et normalår en betydelig inntektskilde som er avgjørende for å finansiere konserthusets kulturprogram og øvrige drift.

Maestro F&B AS

Maestro F&B forventer i 2023 et positivt driftsresultat på nivå med de siste årene før pandemien. Mens 2022 var et svært godt år, med uvanlig mange store arrangementer for næringslivet, har 2023 hatt en aktivitet mer tilsvarende et normalår før pandemien.

Ombyggingen i Spiseriet har blitt svært godt mottatt hos publikum. En har også fått mye god respons på meny og generell kundeopplevelse. I likhet med andre aktører i bransjen, registrerer imidlertid også Spiseriet at publikum bruker mindre penger enn tidligere. Dette merkes særlig på søndagsbrunsjen. Den er fortsatt er godt besøkt, men har lavere omsetning pr. gjest. Ellers har omsetningen på konsertarrangementer og store events vært god i 3. kvartal.

Som tidligere meldt, ble Årets kokk gjennomført i september. Tilbakemeldingen fra Stiftelsen Norsk Gastronomi – Bocuse d'Or Norge har vært svært positiv.

Eiendomsforvaltning og teknisk vedlikehold

Stavanger konserthus har utarbeidet en vedlikeholdsplan for hovedbygningen, med 20 års perspektiv. Vedlikeholdet gjennomføres i henhold til denne.

I samsvar med styrets vedtak i sak 14/23 om energisituasjonen, er prioriterte tiltak fulgt opp og ny lønnsomhetsberegning, basert på alternative renteforutsetninger, utarbeidet. Det vises her til styresak 21/23, Status energiøkonomisering.

Det er i 3. kvartal utført omfattende service på sprinkleranlegg.

Utskifting av lyskilder i publikumsområdene, som har pågått i flere måneder, er nå slutført. I forlengelsen av dette er det også montert ny utvendig belysning på konserthusets fasade mot sør. Arbeidene er utført av Rogaland Elektro.

Som tidligere rapportert, gjennomføres jevnlig inspeksjon av skadede partier i betongfasaden. Samtidig er det gjennomført prøvestøp i to mindre felter på konserthusets fasade mot vest. Endelig beslutning om utbedringsmetode vil skje etter endt prøveperiode og på bakgrunn av råd fra SINTEF. Ledelsen av prosjektet utføres av Nyland Byggadministrasjon. Støpingen av prøvefeldene er utført av O. Kristensen Bygg AS.

Løpende internkontroll og service er gjennomført som normalt.

Organisasjonen

Det er ikke foretatt organisasjonsmessige endringer i perioden.

Årets lønnsoppgjør er gjennomført i henhold til HTA, og ga et lønnstillegg for alle grupper på 5,7%. Direktørens lønn er, etter godkjenning fra styrets leder og nestleder, regulert tilsvarende.

En av husets faste scenemestre går av med pensjon ved årsskiftet. Stillingene som scenemester (60%) og vakant stilling som billettkoordinator (100%) lyses ut og besettes før årsskiftet.

HMS

Stavanger konserthus driver systematisk HMS-arbeid og har bedriftshelsetjeneste med årlig helsekontroll av alle medarbeidere.

Det er i 3. kvartal registrert et sykefravær på 1,87 %. Av dette var 0,67% sykemeldinger, mens 1,2% var egenmeldt sykefravær.

Det er i 3. kvartal meldt inn 1 HMS-avvik i konserthusets avvikssystem. Under en konsert med stående publikum i Zetlitz, løftet en person i publikum armen og dunket mot en takplate under 1. balkong for å gi applaus. Dette førte til at platen løsnet og svingte ned før den ble hengende i sikkerhetswire. Hendelsen førte til en mindre personskade, som for sikkerhets skyld ble sjekket på legevakten. Hendelsen er fulgt opp. Antall sikkerhetswire er nå utvidet fra 1 til 4 pr. takplate.

Viktige hendelser etter rapporteringsperioden

Reforhandling av leieavtale med SSO

Det har i perioden pågått leieforhandlinger med SSO. Forhandlingene er nå sluttført. Det vises her til styresak 19/23.

Husleiestøtte for det frivillige kulturliv

Som tidligere meldt, har Stavanger konserthus informert administrasjonen i Stavanger kommune om at rammen for husleiestøtteordningen for det frivillige kulturliv var disponert allerede i begynnelsen av februar 2023. I forbindelse med bystyrebehandlingen av kommunens tertialrapport i november 2023, er det gitt en økning i rammen på 200 000 kroner. I kommunedirektørens forslag til handlings og økonomiplan for 2024 – 2027 er rammen uendret, det vil si på samme nivå som foregående år.

Forbud mot innleie av arbeidskraft

Styret drøftet i møte 18.09.2023 mulige konsekvenser av forbudet mot innleie av arbeidskraft. Det er fortsatt ikke kommet noen avklaring fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet om unntaksreglene for kultursektoren. Saken følges aktivt opp fra administrasjonens side.

Opera Rogaland

Styret i Stavanger konserthus IKS behandlet i møte 30.03.2012 sak om operasamarbeid i Rogaland, hvor en gikk inn for å opprette et felles operaselskap eid av Stavanger konserthus IKS og Sandnes kulturhus KF.

Dette initiativet førte til at Opera Rogaland ble etablert i 2014, men som et interkommunalt selskap med Stavanger kommune og Sandnes kommune som eiere. Selskapets styre har bestått av representanter Stavanger Symfoniorkester, Fakultet for utøvende kunstfag UiS, Sandnes kulturhus, Stavanger konserthus, det frie kunstfeltet og politisk ledelse i eierkommunene. Styrets leder og nestleder har fra opprettelsen vært politisk oppnevnt, med en representant fra hver av kommunene: Terje Rønnevik (AP Stavanger) og Sofie Margrethe Selvikvaag (SP Sandnes).

Selskapet lyktes raskt med å komme inn på statsbudsjettet, men har over tid vært underfinansiert og hemmet av midlertidig og skiftende daglig ledelse. Selv om en har oppnådd resultater med begrensede midler, er det nå nødvendig å se på mulige grep for å komme videre.

Kommunedirektøren har på denne bakgrunn fremmet en sak om fremtidig organisering av Opera Rogaland, hvor en ber om et mandat til å gå i dialog med den andre eieren, tilskuddsgivere og andre interessenter med sikte på å finne en mer bærekraftig modell for den regionale operasatsningen, med utgangspunkt i gjeldende økonomiske rammer. Resultatet av dette arbeidet foreslås fremmet for politisk behandling innen april 2024. Saken behandles i følgende utvalg:

Utvalg for kultur, idrett og samfunnsdialog	13.12.2023
Kommunalutvalget	09.01.2024
Stavanger formannskap AU	09.01.2024
Stavanger formannskap	11.01.2024

Eierne har i denne sammenheng valgt å fravike prinsippet om politisk oppnevning av styrets leder og anmodet direktøren i Stavanger konserthus om å gå inn som styreleder for en periode på 2 år.

Per-Harald Nilsson
adm. direktør

Vedlegg: Driftsregnskap pr. 3. kvartal 2023
Sak om Opera Rogaland IKS - framtidig drift og organisering

Resultatrapport for Stavanger Konserthus, pr. 3.kvartal 2023

	Regnskap pr. 3. kvart. -23	Budsjett pr. 3. kvart. -23	Budsjett 2023	Prognose 2023
Leieinntekter, faste, SSO	19 405 101	18 802 500	25 070 000	26 040 508
Leieinntekter, faste, andre	501 120	492 000	992 000	1 001 120
Leieinntekt, arrangement og drift	12 699 404	11 700 000	16 043 000	19 500 000
Bill.inntekter egne arr.	3 601 518	4 222 800	7 038 000	5 000 000
Bill.avgift	2 327 275	2 550 000	4 250 000	4 250 000
Sponsorinntekter	1 368 000	1 500 000	2 000 000	2 310 000
Tilskudd fra Stavanger kommune	8 625 000	8 625 000	11 500 000	11 500 000
Refusjon utlegg andre	4 169 703	4 968 000	8 280 000	8 280 000
Andre inntekter	161 625	116 250	994 000	994 000
Totale driftsinntekter	52 858 746	52 976 550	76 166 000	78 875 628
Lønnskostnader	17 466 315	17 776 759	25 334 000	24 637 393
Kompetanseutvikling, reiser, velferd	327 215	249 600	371 000	436 000
Annonser, reklame, trykksaker	3 086 475	1 863 600	3 506 000	3 600 000
Drift inventar og utstyr	4 631 447	3 897 750	5 818 000	7 278 000
Vedlikehold bygg og utstyr	5 936 416	3 105 000	4 554 000	7 500 000
Kontorutgifter	2 911 180	2 719 050	4 287 000	4 355 000
Driftsutg. bygninger/utstyr	4 557 950	5 075 500	7 424 000	7 524 000
Utlegg arrangement andre	4 214 622	4 968 000	8 280 000	8 280 000
Arrangementskostnader egne	2 348 562	4 222 800	7 038 000	5 000 000
Kjøp av tjenester	10 666 380	7 377 750	10 872 000	14 166 348
Møter, repre., tilf.utgifter	350 664	331 500	442 000	431 000
Billetter Sponsoravtaler	288 580	300 000	400 000	400 000
Avskrivinger	0	0	215 000	215 000
Totale driftskostnader	56 785 806	51 887 309	78 541 000	83 822 741
Renteinntekter	5 998 855	2 250 000	3 000 000	7 500 000
Rentekostnader/gebyrer	2 440	33 750	45 000	45 000
Sum finansposter	5 996 415	2 216 250	2 955 000	7 455 000
Nettoresultat	2 069 355	3 304 491	580 000	2 507 887

Saksframlegg

Dato: 28.11.2023
Saksnummer: 23/46405-1

Planlagt behandling i følgende utvalg:	Sak nr.:	Møtedato:	Votering:
Utvalg for kultur, idrett og samfunnsdialog (2023-2027)		13.12.2023	
Kommunalutvalget (2023-2027)		09.01.2024	
Stavanger formannskap AU (2023-2027)		09.01.2024	
Stavanger formannskap (2023-2027)		11.01.2024	

Opera Rogaland IKS - framtidig drift og organisering

Forslag til vedtak:

1. Kommunedirektøren bes gå i dialog med den andre eieren, tilskuddsgivere og interessenter med sikte på å finne en mer bærekraftig modell for den regionale operasatsningen. Målet er å sikre et fremtidsrettet operatilbud til regionens befolkning innenfor de til enhver tid gjeldende økonomiske rammer.
2. Resultatet av dette arbeidet fremmes for politisk behandling innen april 2024, slik at det kan danne grunnlaget for arbeidet med kommende handlings- og økonomiplan.
3. *Opera Rogaland IKS* bes om å avvente tilsetting av ny daglig leder til vurderinger knyttet til framtidig organisering er gjennomført.

Sammendrag

Opera Rogaland IKS ble etablert i 2014, med kommunene Stavanger og Sandnes som eiere. Selskapet har som formål å arbeide for å gi regionens befolkning et tilbud om profesjonelle opera-, operette- og musikkteaterforestillinger, gjennom egenproduksjoner, koproduksjoner eller ved formidling av andre profesjonelle tilbud.

Opera Rogaland IKS har vært i drift i nærmere 10 år og det er i den forbindelse naturlig med en vurdering av hvorvidt ambisjonene som lå til grunn for etableringen av selskapet er innfridd, herunder om det er nødvendig å foreta endringer i virksomheten, eierskapet, organiseringen og finansieringen. Selv om *Opera Rogaland IKS* har oppnådd resultater, har operatilbudet i vår region av ulike årsaker hatt en svakere utvikling enn sammenlignbare regioner.

Eierkommunene konstaterer at *Opera Rogaland IKS* har kun delvis klart å realisere formålet slik det opprinnelig ble formulert. Årsakene er sammensatte. Viljen til og engasjementet for å skape resultater har vært der hele tiden, men ambisjonsnivået har ikke samsvart med det finansielle grunnlaget. I tillegg har organisatoriske utfordringer med blant annet liten kapasitet og endringer i den daglige ledelsen, sammen med manglende formaliserte samarbeid med andre institusjoner bidratt til å hemme utviklingen. Kommunedirektøren fremmer derfor i denne saken en redegjørelse for status for *Opera Rogaland IKS* og peker på mulige strukturelle grep som kan bidra til å videreutvikle og styrke den regionale operasatsningen.

Kommunedirektøren ber om et mandat til å gå i dialog med den andre eieren, tilskuddsgivere og andre interessenter med sikte på å finne en mer bærekraftig modell for den regionale operasjonsningen, med utgangspunkt i gjeldende økonomiske rammer. Resultatet av dette arbeidet foreslås fremmet for politisk behandling innen april 2024.

Opera Rogaland IKS - framtidig drift og organisering

Bakgrunn for saken

Proessen med å etablere et regionalt operaselskap startet opp allerede i 2001. I de påfølgende årene ble det gjennomført utredninger og behandlet politiske saker som ga uttrykk for ambisjoner og forventninger til hvilken rolle et regionalt operaselskap kunne innta. Den regionale kulturundersøkelsen på Nord-Jæren viste stor interesse for og oppslutning om opera- og musikkteater blant publikum både i Sandnes og Stavanger. I 2009 besluttet de to kommunene å opprette en arbeidsgruppe som fikk i oppdrag å forberede dannelsen av et regionalt operaselskap.

I tillegg til de to initiativtakerkommunene Sandnes og Stavanger, ble Haugesund kommune og Rogaland fylkeskommune invitert til å delta. I tillegg var kulturinstitusjoner som *Stavanger konserthus IKS*, *Sandnes kunst- og kulturhus* og *Stavanger symfoniorkester (SSO)* involvert i arbeidet. Av dialogen med departementet fremkom det tydelig at statlig tilskudd ikke ville bli vurdert før det regionale operaselskapet var etablert og kommet i drift. Det ble vurdert ulike modeller for eierskap, organisering og finansiering. Resultatet ble at *Opera Rogaland IKS* ble etablert i 2014, med kommunene Stavanger og Sandnes som eiere.

Opera Rogaland IKS fikk som formål å arbeide for å gi regionens befolkning et tilbud om profesjonelle opera-, operette- og musikkteaterforestillinger, gjennom egenproduksjoner, koproduksjoner eller ved formidling av andre profesjonelle tilbud. Selskapet skal søke samarbeid med andre aktører på området regionalt, nasjonalt og internasjonalt, inkludert SSO og *Den Norske Opera & Ballett*.

Selskapets rammer og forutsetninger for å realisere formålet har de senere årene blitt drøftet både på eiermøter og i representantskapet. *Opera Rogaland IKS* har nå vært i drift i nærmere 10 år og det vil i den forbindelse være naturlig med en mer helhetlig vurdering av ambisjonene som lå til grunn for etableringen av selskapet, herunder om det er nødvendig å foreta endringer i virksomheten, eierskapet, organiseringen og finansieringen.

Selv om *Opera Rogaland IKS* har oppnådd resultater, har operatilbudet i vår region av ulike årsaker hatt en svakere utvikling enn i sammenlignbare regioner. Ambisjonsnivået har ikke samsvart med det finansielle grunnlaget og selskapet har bare i begrenset grad klart å realisere formålet. Videre har virksomheten vært hemmet av styringsmessige og organisatoriske utfordringer, med begrensede personalressurser og mindre stabilitet i den daglige ledelsen enn ønskelig. Situasjonen med knappe ressurser tilsier også at selskapet ville hatt fordel av å samordne virksomheten med andre profesjonelle institusjoner, samt å utvikle et mer formalisert samarbeid med andre regionale og nasjonale operaselskaper. Det er, etter kommunedirektørens vurdering, nå behov for å vurdere alternative modeller, med sikte på å forankre operasatsingen Rogaland i et profesjonelt, stabilt fagmiljø.

Kommunedirektøren fremmer med dette en sak som redegjør for status for *Opera Rogaland IKS*. Som følge av at selskapet ikke har klart å realisere eiernes og tilskuddsgivernes ambisjoner for virksomheten, blir det samtidig pekt på mulige strukturelle grep som kan bidra til å videreutvikle og styrke den regionale operasatsningen for de neste ti årene.

Kommunedirektøren ber videre om et mandat til å gå i dialog med den andre eieren, tilskuddsgivere og andre relevante interessenter med sikte på å finne en mer bærekraftig modell, der målet er å gi regionens befolkning et godt og variert operatilbud innenfor de til enhver tid gjeldende økonomiske rammer. Resultatet av dette arbeidet vil fremmes for politisk behandling innen april 2024.

Fakta

Parallelt med en gradvis avvikling av *Den Norske Opera & Balletts* turnevirksomhet, *Riksoperaen*, har regionale operaselskaper vokst frem og overtatt ansvaret for operatilbudet. På grunn av mangel på egnet scene i Stavanger og Sandnes, var Nord-Jæren lenge den eneste regionen med et profesjonelt fullskala symfoniorkester som ikke samtidig hadde en regionopera. Dette til tross for at interkommunal kulturundersøkelse viste både høyere deltakelse på og interesse for opera og musikkteater blant innbyggerne på Nord-Jæren, enn tilsvarende nasjonale tall.

En regionopera kunne bidra til å styrke samarbeidet og opera- og musikkteateraktiviteten som allerede var etablert i regionen. Med åpningen av Stavanger konserthus åpnet det seg muligheter for en ny felles satsing mellom kommuner som hadde egnede scenefasiliteter: Hagesund, Sandnes og Stavanger.

Opera Rogaland IKS ble på denne bakgrunn etablert som et interkommunalt selskap i 2014. Kommunene Stavanger og Sandnes har en eierandel på 50 % hver. Representantskapet er selskapets eierorgan og består av to medlemmer fra hver av kommunene.

Institusjonene som var involvert ved etableringen av selskapet, kunne ikke gå inn som eiere som følge av at kun kommuner, fylkeskommuner og interkommunale selskap kan være eiere i interkommunale selskap (IKS). Institusjonene var og er sentrale faglige samarbeidspartnere i utviklingen av en regional operasatsing. Løsningen ble at de fikk rett til å oppnevne styremedlemmer. Styret har følgende sammensetning: *Stavanger konserthus IKS* (1), *Sandnes kunst- og kulturhus*ⁱ (1), *Stiftelsen Stavanger Symfoniorkester (SSO)* (1), *UiS v/ Institutt for musikk og dans* (1), *eksterne fagmiljø* (1), *Sandes kommune* (1) og *Stavanger kommune* (1).

Opera Rogaland IKS skal videre ha en daglig leder som administrerer selskapet og har ansvaret for at virksomheten drives i samsvar med gjeldende regelverk og i henhold til de vedtak som er fattet av styret og representantskapet. Daglig leder foretar ansettelse i administrasjonen og har personalansvaret for disse, herunder også engasjementer knyttet til oppsetninger. Daglig leder tar videre alle kunstneriske avgjørelser innenfor rammen av vedtatt program og budsjett.

Opera Rogaland IKS har siden 2014 hatt følgende formål:

«Selskapet skal arbeide for å gi regionens befolkning et tilbud om profesjonelle opera-, operette- og musikkteaterforestillinger. Dette kan selskapet gjøre ved egenproduksjoner, ved koproduksjoner med andre profesjonelle institusjoner eller ved formidling av andre profesjonelle tilbud.

For å oppfylle formålet skal selskapet søke samarbeid med andre profesjonelle aktører på området regionalt, nasjonalt og internasjonalt, inkludert Stavanger symfoniorkester og Den norske opera og ballett. Slikt samarbeid skal avtales, enten ved faste samarbeidsavtaler eller ved avtaler tilknyttet den enkelte produksjon.

Selskapet skal også fungere som et kompetansesenter for annet musikkteaterarbeid i Rogaland, inkludert amatørvirksomhet, gjennom rådgivning og veiledning og eventuelt annen bistand, etter styrets bestemmelse.

Selskapet skal strebe etter en geografisk lik fordeling av oppsetninger mellom Sandnes kunst- og kulturhus KF og Stavanger konserthus IKS.

Selskapet kan ha egne inntekter. Selskapet skal ikke gi utbytte. Selskapet har anledning til å ta på seg konsulentoppdrag for andre når oppdragsgiver betaler for tjenesten og det ikke går

ⁱ Omdannet i 2020 fra kommunalt foretak til kommunal virksomhet

ut over selskapets hovedoppgaver. Selskapets arbeidsoppdrag skal ikke være til hinder for at deltagerne også engasjerer seg i slik virksomhet utenfor selskapet. Definisjonen av formål og ansvarsområdet er uttømmende. Styret og representantskapet har ikke myndighet til å fatte vedtak på områder som ikke er nevnt ovenfor.»

Status for Opera Rogaland IKS høsten 2023

Det er valgt nye medlemmer til representantskapet i forbindelse med konstitueringen av nye kommunestyre for perioden 2023-2027. Det er samtidig foreslått medlemmer til styret fra eierkommunene. Øvrige styremedlemmer er i stor grad knyttet til relevante funksjoner i institusjonene, noe som bidrar til kontinuitet i styret. Grunnet uplanlagte utskiftninger i styret og den daglige ledelsen i høst, har eierkommunene bedt om at nytt representantskap konstituerer seg raskt og det parallelt forberedes valg av nytt styre i løpet av høsten.

Administrasjonen i *Opera Rogaland IKS* har i 2023 ett årsverk fordelt på operasjef/daglig leder og produsent/kontorleder. Det ble ansatt ny operasjef som tiltrådte i 50 % stilling 01.01.2021. Vedkommende sluttet i stillingen etter i underkant av to år. Det ble deretter konstituert ny daglig leder. Grunnet sykdom sto selskapet i høst uten ressurser i administrasjon og styrets ledelse. Representantskapet valgte av den grunn styremedlemmet, direktør i *Stavanger konserthus IKS*, *Per Harald Nilsson*, som ny midlertidig styreleder i møtet den 08.11.2023.

Opera Rogaland IKS har vært gjennom noen krevende år med skifter i ledelsen, kortvarig arbeidsforhold for operasjef og usikkerhet knyttet til videre administrativ organisering. Nytt representantskap konstituerte seg selv, med valg av leder og nestleder, den 30.11.2023. Det ble i den forbindelse også valgt nytt styre. Representantskapet valgte *Per Harald Nilsson* som ny styreleder for inneværende valgperiode. *Nilsson* representerer sammen med daglig leder i *Sandnes kunst- og kulturhus* kontinuitet i styret, samt innehar lang erfaring og relevant kompetanse.

I 2022 satte *Opera Rogaland IKS* opp «*Carmen*» som den første fullskala operaforestilling helt i egen regi. Premieren var i Sandnes kulturhus, med påfølgende forestillinger i Stavanger konserthus. En kortversjon ble videre vist i Festiviteten i Haugesund. Det vises til vedlegg 1a for en nærmere oversikt over øvrige aktiviteter i 2022. Det vises videre til vedlegg 2 for en oversikt over produksjon, utvikling og høydepunkter i perioden 2015-2022, samt aktiviteter som er gjennomført/planlagt for 2023-2024.

Av årsrapport 2022 (vedlegg 1a) framgår det at selskapet oppfatter økonomien som stram sett opp mot ambisjonene for selskapet. Styret påpeker at gapet i statstilskudd sammenlignet med de øvrige regionale operaselskapene begrenser den kunstneriske aktiviteten og gir utfordringer når det gjelder administrativ kapasitet. Selskapet har derfor over tid spart opp kapital for å kunne ha større produksjoner hvert annet år. Situasjonen er slik at *Opera Rogaland IKS* er avhengige av at staten øker sitt tilskudd betydelig, før selskapet kan egenprodusere eller samprodusere fullskala oppsetninger i stort format. Eierkommunene har i denne situasjonen styrket selskapskapitalen ved å tilføre en ekstrabevilgning.

Opera Rogaland IKS mottar kr 2,97 mill. i statstilskudd i 2023. Eierkommunenes samlede tilskudd er på kr 1,6 mill. og fylkeskommunens tilskudd er på kr 0,538 mill. Budsjetterte egengenererte inntekter eksklusive finansinntekter er på kr 0,5 mill., mens budsjetterte finansinntekter er på kr 0,25 mill. Budsjetterte driftskostnader er på kr 6,558 mill. Dette gir samlet et budsjettert negativt årsresultat på kr 0,59 mill.

I søknaden om statstilskudd for 2024 er det som søkt om økning i tilskuddet til styrkning av administrative ressurser (0,5 årsverk). Det er videre søkt om støtte til utvikling av «*Vandring i Operaen – Immersive*». Totalt utgjør dette kr 1,615 mill. Selskapet anfører følgende i søknaden: «*Med lave offentlige tilskudd har selskapet over flere år spart opp egenkapital for noen år å kunne make større produksjoner. Med en svak forbedring i økonomien og basert på politiske signaler om at Opera Rogaland skal bringes opp på samme tilskuddsnivå som*

Øvrige regionale operaselskap, legger styret nå opp til å ha en jevnere produksjon ved gradvis å tappe ned oppspart kapital fram til 2026. Hvis offentlige tilskudd økes i samsvar med økonomiplanen, vil selskapet da gå i balanse i 2026 og mesteparten av egenkapitalen være brukt opp.» Basert på dette er det budsjettet med et negativt resultat på kr 1,125 mill. i 2024.

I tabell 1.1. oppsummeres regnskapstall for 2022 og budsjett for 2023 og 2024.

	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
<i>Kulturdepartementet</i>	2 995	2 970	4 585
<i>Fylkeskommune</i>	327	538	550
<i>Kommuner</i>	1 498	1 600	1 600
<i>Annet</i>	95	110	80
<i>Egengenererte inntekter</i>	805	500	650
Driftsinntekter	5 720	5 718	7 465
Driftskostnader	6 609	6 558	8 840
<i>Netto finans</i>	201	250	250
Årsresultat	-688	-590	-1 125
	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Regnskap 2022
Anleggsmidler	0	0	0
Omløpsmidler	3 088	5 243	5 152
Egenkapital	2 889	5 071	4 883
Gjeld	199	172	269

Tabell 1 - Regnskaps- og budsjettall

I Prop. 1 S (2023 –2024) Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak), Tilråding fra Kultur- og likestillingsdepartementet, framgår det forslag til statstilskudd for 2024 til Opera Rogaland IKS er på kr 3,145 mill. Det er med andre ord kun utsikter til en indeksregulering av statstilskuddet og ikke den forannevnte styrkingen. Opera Rogaland IKS har ikke søkt om økning i tilskuddsnivået fra 2023 til 2024, fra eierkommunene og Rogaland fylkeskommune. Dette i samsvar med styringssignaler fra eierne og tilskuddsgiver at det er nødvendig å se samlet på fremtidig innretning av selskapet.

Vurdering

I tillegg til Opera Rogaland IKS er det fem regionoperaer og seks distriktsoperaer som er finansiert gjennom et spleiselag mellom stat, fylkeskommuner og kommuner. Regionoperaene er tilknyttet symfoniorkestrene i Bergen, Trondheim, Kristiansand, Tromsø og Bodø. Det er vesentlige forskjeller i finansieringen av de ulike region- og distriktsoperaene. I statsbudsjettet for 2024 er det som allerede nevnt lagt opp til at Opera Rogaland IKS mottar et tilskudd på kr 3,145 mill. Til sammenligning mottar Opera Nordfjord kr 5,725 mill., Opera Østfold kr 7,105 mill., Operaen i Kristiansund kr 19,530 mill. og Bergen Nasjonale Opera kr 27,71 mill. Den Norske Opera & Ballett vil motta et tilskudd på kr 743,770 mill. i 2024.

Styret i Opera Rogaland IKS har arbeidet målrettet for å oppnå statstilskudd. Siden 2016 har selskapet vært inne på statsbudsjettet. Fram til i dag har det imidlertid ikke lyktes å utløse en vekst i tilskuddet, slik at tilskuddsnivået gradvis ajourføres med de øvrige region- og distriktsoperaene. Det er dermed lite som tilsier at det er utsikter til en vesentlig styrking av tilskuddet i nærmeste framtid. Dialogen med Rogaland fylkeskommune om tilskuddsnivå og eventuell mulighet for å gå inn på eiersiden, er tilsvarende knyttet til at selskapet kan realisere det regionale i formålet. Både kommuner og fylkeskommuner vil stå overfor stadig mer krevende inntektsrammer i årene som kommer, noe som krever strengere prioriteringer både mellom og innad i tjenesteområder. Det vil dermed være vanskelig å kompensere på lokalt og regionalt nivå, for det lave statstilskuddet.

Det faktum at *Opera Rogaland IKS* har et vesentlig lavere statstilskudd enn andre region- og distriktsoperaer, påvirker selskapets evne til å gi regionen et tilbud i tråd med formålet. Det er kostbart å gjennomføre fullskala operaproduksjoner, også for bedre finansierte region- og distriktsoperaer. Flere region- og distriktsoperaer har med andre ord behov for å tilpasse virksomheten til gjeldende inntektsrammer. I *Opera Rogaland IKS* har en sett en dreining i retning av flere konsertanter, det vil si oppsetninger uten full scenisk produksjon, hvor SSO har tatt hovedansvaret for de tyngste produksjonene.

Dersom det ikke er utsikter til en vesentlig økning i statstilskuddet de nærmeste årene, vil det være naturlig å vurdere hvordan tilpasninger i virksomheten, eierskap, organisering mv. kan sikre et tilbud til regionens innbyggere innenfor gjeldende inntektsrammer. Et mulig grep kan være å etablere tettere samarbeid med andre etablerte institusjoner. I dag fremgår det av formålet til *Opera Rogaland IKS* at selskapet skal etablere samarbeid med blant annet SSO, herunder at slike samarbeid skal formaliseres gjennom samarbeidsavtaler e.l. Ut ifra erfaringene den siste tiden, kan det også være hensiktsmessig å vurdere en integrasjon mellom disse to institusjonene. Dette for å i størst mulig grad realisere synergier mellom *Opera Rogaland IKS* og SSO.

Det er flere eksempler på slik integrasjon i andre regioner i landet. Dette gjelder blant annet *Trondheim Symfoniorkester & Opera (TSO)*, hvor opera ble en del av symfoniorkesteret i 2009. *Trondheim Symfoniske Operakor (TSO-koret)* er et kor tilknyttet TSO og er en del av både operaproduksjoner og de store korverkene, ofte sammen med *Trondheim Vokalensemble*. TSO har satt opp blant annet *Otello*, *Faust*, *Czardas-fyrstinnen*, *Carmen*, *Don Giovanni*, *Turandot*, *Mefistofele*, *La Traviata*, *Tosca* m.fl.

TSO har nå neste 15 år erfaring med samdrift mellom symfoniorkester og regionopera. Modellen framstår som formålstjenlig. En integrasjon mellom *Opera Rogaland IKS* og SSO er den modellen som fremstår som mest relevant å utrede nærmere og uavhengig av en eventuell styrkning av statstilskuddet. Dette vil bidra til å profesjonalisere virksomheten, gi en mer robust organisasjon og utløse synergier.

En integrasjon mellom SSO og *Opera Rogaland IKS* vil kunne utløse positive synergier i form av blant annet kostnadseffektiv drift, gjennom felles kapasitet knyttet til markedsføring, kommunikasjon og økonomiske/administrative funksjoner. En integrasjon vil også innebære at *Opera Rogaland IKS* lettere vil kunne trekke veksler på musikkfaglig kompetanse på det høyeste nivået i regionen. Den krevende situasjonen som *Opera Rogaland IKS* står i, med blant annet et finansielt grunnlag som sterkt begrenser den kunstneriske aktiviteten og en midlertidig daglig leder funksjon, aktualiserer en integrasjon mellom institusjonene. Styret i SSO vedtok følgende den 08.11.2023:

Styret i SSO stiller seg positive til dialog med eierne i *Opera Rogaland* om framtidige driftsmodeller, dersom det er aktuelt."

Styret i SSO, som er stiftelsens øverste organ, stiller seg positive til å vurdere en tettere integrasjon mellom de to institusjonene. Rogaland fylkeskommune, som er en viktig finansiell bidragsyter til både SSO og *Opera Rogaland IKS*, er også positiv til at det innledes en dialog med sikte på en tettere integrasjon mellom de to institusjonene. Dette vil kunne styrke tilbudet til regionens befolkning innenfor gjeldende økonomiske rammer. Det er heller ikke grunn til å tro at en tettere integrasjon mellom institusjonene er egnet til å utfordre statstilskuddet. I de andre storbyregionene der det allerede er integrasjon mellom symfoniorkester og opera, mottas det til dels et vesentlig høyere statstilskudd.

Symfoniorkestrene har en regional funksjon på lik linje med regionoperaene. I formålet til *Opera Rogaland IKS* framgår det at selskapet skal strebe etter en geografisk lik fordeling av oppsetninger mellom *Sandnes kunst- og kulturhus* og *Stavanger konserthus IKS*. Det er samtidig søkt å utvide virksomheten til Haugalandet og andre deler av Rogaland. En

integrasjon mellom *Opera Rogaland IKS* og *SSO* vil ikke være til hinder for en slik geografisk spredning av virksomheten. I vurderingene vil det spesielt vektlegges en hensiktsmessig fordeling mellom *Sandnes kunst- og kulturhus* og *Stavanger konserthus IKS*.

Ved etableringen av selskapet ble støtten til administrative funksjoner og regnskapsføring delt mellom eierkommunene, for å få selskapet operativt. Oppgavene utføres fortsatt av *Sandnes kunst- og kulturhus*. I vurderingene av mulige løsninger med *SSO* er det hensiktsmessig å se på dette for å finne fremtidsrettede løsninger.

En integrasjon mellom *Opera Rogaland IKS* og *SSO* vurderes ikke å være til hinder for at det trekkes veksler på den opera- og musikkteateraktiviteten som er etablert i regionen, slik som for eksempel *Sandnes Operakor* og *Sandnes Symfoniorkester*. Det vil derimot kunne bidra til å stimulere til økt profesjonalisering av operakor og andre aktører med tilknytning til opera. Det å utnytte bredden av regionale aktører med tilknytning til opera, vil være avgjørende for å kunne gi et best mulig tilbud til regionens befolkning innenfor gjeldende økonomiske rammer.

Det følger av kommuneloven at kommunestyret selv skal vedta en eierskapsmelding, som blant annet skal angi formålet med kommunens eierskap (utover det som er fastsatt i selskapets styringsdokumenter). I forlengelsen av dette er det lagt opp til at *Stavanger kommune* skal evaluere eierskapet i det enkelte selskap. Evalueringen kan resultere i at kommunen trekker seg ut som eier eller at det gjøres tilpasninger i selskapenes virksomhet og organisering. Dette arbeidet er forankret i *Stavanger kommunes eierskapsmelding* som ble vedtatt av kommunestyret i februar 2023. En vurdering av virksomheten til *Opera Rogaland IKS* bør ses i lys av denne samlede evalueringen.

På bakgrunn av det forannevnte tilrår kommunedirektøren at det innledes en dialog med den andre eieren, tilskuddsgivere og andre interessenter med sikte på å finne en mer bærekraftig modell for den regionale operasatsningen, der målet er å gi regionens befolkning et variert operatiltbud innenfor de til enhver tid gjeldende økonomiske rammer.

Det er nødvendig med vesentlige endringer i selskapsavtalen til *Opera Rogaland IKS* for at den skal være ajourført med gjeldene lover og regler, samt at ambisjonsnivået i formålet er realistisk sett opp mot forventet utvikling i tilskuddsnivået. Det vil også være behov for å foreta en ny vurdering av tjenesteleveranser fra eierkommunene, i samsvar med fremtidige organisatoriske løsninger. Kommunedirektøren er av den oppfatning at slike endringer innenfor rammene av *Opera Rogaland IKS*, ikke vil være tilstrekkelig for å skape en bærekraftig modell for operasatsningen. En integrasjon med *SSO* og økt samarbeid med aktører i andre regioner vurderes samlet sett å kunne gi svar på behovet for en bærekraftig modell fremover.

Kommunedirektøren anser det som hensiktsmessig at det gjennomføres en vurdering av framtidig drift og organisering, før det eventuelt ansettes en ny operasjef/daglig leder i *Opera Rogaland IKS*. Det legges derfor til grunn at nyansettelser i *Opera Rogaland IKS* utsettes til denne vurderingen er gjennomført. Nødvendig kontinuitet, erfaring og kompetanse i forvaltningen av virksomheten vil sikres av nyvalgt styre. Det vil likevel være formålstjenlig å foreta en slik vurdering så raskt som mulig vinteren 2024. Det tas derfor sikte på at resultatene av vurderingene og dialogen med øvrige interessenter, fremmes for politisk behandling i løpet av april 2024.

Konklusjon

I denne saken har kommunedirektøren redegjort for status for *Opera Rogaland IKS* og pekt på mulige strukturelle grep som kan bidra til å videreutvikle og styrke den regionale operasatsningen. *Opera Rogaland IKS* er i en svært krevende situasjon finansielt, organisatorisk og styringsmessig, som igjen begrenser den kunstneriske aktiviteten. En integrasjon med

SSO og økt samarbeid med andre institusjoner, er muligheter som vil kunne bidra til et bærekraftig operatiltbud. Slike vurderinger vil være formålstjenlig å gjennomføre, uavhengig av en eventuell styrking i statstilskuddet til *Opera Rogaland IKS*.

Kommunedirektøren registrerer at både SSO og Rogaland fylkeskommune allerede har signalisert at de er positive til å få vurdert en integrasjon mellom SSO og *Opera Rogaland IKS*. De to eierkommunene har administrativt drøftet behovet for å ta styringsmessige og strukturell grep. Denne saken er utarbeidet i dialog mellom administrasjonen i de to kommunene. Sandnes kommune vil fremme saken for politisk behandling på nyåret. Kommunedirektøren tilrår på denne bakgrunn at det innledes en dialog med den andre eieren, tilskuddsgivere og andre interessenter med sikte på å finne en mer bærekraftig modell for regionens operasatsning. Styrende organ i selskapet involveres underveis i arbeidet.

Resultatet av dette arbeidet vil fremmes for politisk behandling i løpet av april 2024. Det anbefales at *Opera Rogaland IKS* avventer tilsetting av ny daglig leder/operasjef til vurderinger knyttet til framtidig drift og organisering er gjennomført.

Per Kristian Vareide
kommunedirektør

Herbjørn Tjeltveit
direktør

Bjørn Morten Hermansen
fagsjef eierskapsforvaltning

Vedlegg:

Vedlegg 1a - Årsberetning 2022 for Opera Rogaland IKS

Vedlegg 1b - Årsregnskap 2022 for Opera Rogaland IKS

Vedlegg 2- Presentasjon eiermøte i Opera Rogaland IKS (Våren 2023)

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.